

**1/ Správa na úseku územního plánování
a stavebního řádu**

2/ Správa na úseku (vysokého) školství

JUDr. Kamil Jelínek, Ph.D.

M U N I
L A W

Správa na úseku územního plánování a stavebního řádu

Prameny právní úpravy

- ▶ ***Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů***
  - ▶ *vícekrát novelizován*
- ▶ ***Velká novela – zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon***
  - ▶ *plně účinná od 1. 1. 2024*

Prováděcí předpisy

- vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence plánovací činnosti,
- vyhláška č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu,

Předmět úpravy ve stavebním zákoně

- ▶ **Předmět či obsah úpravy obsažené ve stavebním zákoně lze rámcově rozdělit do tří okruhů vzájemně spjatých otázek, a to :**
  - ▶ **otázky územního plánování** – zejména cíle a úkoly územního plánování, orgány územního plánování, nástroje územního plánování, vazba na posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, požadavky na územně plánovací činnost; tento okruh zahrnuje i územní rozhodování,
  - ▶ **otázky stavebního řádu** - povolování staveb a jejich změn, ohlašování staveb, užívání a odstraňování staveb, soustava stavebních úřadů, postavení a oprávnění autorizovaných inspektorů, odpovědnost za porušení povinností při přípravě a provádění staveb,
  - ▶ **další související otázky** – zejm. evidence územně plánovací činnosti, obecné požadavky na výstavbu, účely vyvlastnění pro potřeby stavebního zákona, ochrana veřejných zájmů v režimu stavebního zákona, přestupky, apod.

Zaměření a systematika úpravy

► Stavební zákon se člení na celkem 7 částí :

- ❖ **část první - úvodní ustanovení (§§ 1 – 3)**
- ❖ **část druhá - výkon veřejné správy (§§ 4 – 17)**
- ❖ **část třetí - územní plánování (§§ 18 – 102)**
- ❖ **část čtvrtá - stavební řád (§§ 103 - 157)**
- ❖ **část pátá - společná ustanovení (§§ 158 – 184)**
- ❖ **část šestá - přechodná a závěrečná ustanovení (§§ 185 – 197)**
- ❖ **část sedmá - účinnost (§ 198)**

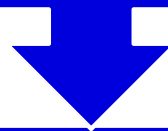

Vztah ke správnímu řádu

§ 192 odst. 1 stavebního zákona stanoví, že na postupy a řízení se použijí ustanovení správního řádu, pokud tento zákon nestanoví jinak

lex specialis derogat legis generali

vztah speciality a subsidiarity

Vztah ke správnímu řádu

Využitelnost :

- *správní řízení a rozhodnutí*
  - *stavební úřad využívá zejména ustanovení o správních orgánech, podjatosti, doručování, účastnících řízení, opatrovnictví, zastoupení na základě plné moci, úkonech účastnících řízení, průběhu řízení*
- *vyjádření, osvědčení, sdělení*
- *veřejnoprávní smlouvy*
- *opatření obecné povahy*
- *stížnosti*

Organizace správy na úseku územního plánování a stavebního řádu

Jako orgány územního plánování platná právní úprava vymezuje:

- **orgány obcí (zastupitelstvo, rada, obecní úřad),**
  - **úřad územního plánování**
- **orgány krajů (zastupitelstvo, rada, krajský úřad)**
- **Ministerstvo pro místní rozvoj a**
- **Ministerstvo obrany.**

Pokud jde o stavební úřady, platná právní úprava vymezuje :

- **stavební úřady, které je možno nazvat "obecné",**
a dále rozlišuje
- **speciální stavební úřady,**
- **vojenské a jiné stavební úřady.**

Orgány a základní instituty správy na úseku územního plánování

- **Ministerstvo pro místní rozvoj- ústřední správní orgán**
  - pořizuje politiku územního rozvoje ČR včetně potřebných podkladů
  - vede evidenci územně plánovací činnosti

- **Krajský úřad**
  - pořizuje zásady územního rozvoje
  - může pořizovat krajský regulační plán

- **Zastupitelstvo kraje** – schvaluje a rozhoduje o zásadách

- **Rada kraje** – podílí se na přípravě zásad

Činnost stavebních úřadů

- **Stavební úřad** - úřady, které jsou pověřeny výkonem státní správy podle zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (tzv. stavební zákon).
- **Činnost:**
  - Vydává územní rozhodnutí
  - Vydává územní souhlas
  - Poskytuje informace pro pořizování územně plánovacích podkladů a územně plánovací dokumentace
  - Vykonává další činnosti podle tohoto zákona

Organizace správy na úseku územního plánování

- **Obecní úřad**
- pořizuje územní plán, územní studie, vymezuje zastavěné území
- zastupitelstvo obce -> opět schvaluje, rozhoduje o územním plánu
- rada obce -> schvaluje a vymezuje zastavěné území
- rada obcí pro udržitelný rozvoj – zvláštní orgán obce s rozšířenou působností
- zřizuje ji fakultativně starosta se souhlasem obcí ve správním obvodu této obce
- projednávají a vyhodnocují vlivy územních plánů

Organizace správy na úseku územního plánování

- **Druhy stavebních úřadů, jejich působnost a pravomoc:**
- obecné stavební úřady (§ 13 stavebního zákona)
- speciální stavební úřady
- vojenské stavební úřady
- jiné stavební úřady

Organizace správy na úseku územního plánování

Obecným stavebním úřadem podle § 13 stavebního zákona je:

- MMR
- Krajský úřad
- Magistrát hlavního města Prahy a úřad městské části hlavního města Prahy určený statutem, magistrát územně členěného statutárního města a úřad jeho obvodu nebo městské části určený statutem ,
- magistrát statutárního města
- pověřený obecní úřad, městský a obecní úřad, který tuto působnost vykonával ke dni 31.12. 2006

Organizace správy na úseku územního plánování

Speciálním stavebním úřadem podle § 15 stavebního zákona jsou:

- Úřad pro civilní letectví u staveb leteckých
- Drážní správní úřady u staveb drah a na dráze, včetně zařízení na dráze
- Silniční správní úřady u staveb dálnic, silnic, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací
- Vodoprávní úřady u staveb vodních děl

- Speciální stavební úřady vykonávají působnost stavebního úřadu, s výjimkou pravomoci ve věcech územního rozhodování. Postupují podle stavebního zákona, pokud zvláštní právní předpisy pro speciální stavby nestanoví jinak.

Dotčené orgány

V organizační soustavě na úseku územního plánování a stavebního řádu figurují i dotčené orgány

§ 136 SŘ

- ▶ *orgány, o kterých to stanoví zvláštní zákon*
- ▶ *správní orgány a jiné orgány veřejné moci příslušné k vydání závazného stanoviska nebo vyjádření, které je podkladem rozhodnutí správního orgánu*
- ▶ *postavení dotčených orgánů mají územní samosprávné celky, jestliže se věc týká práva územního samosprávného celku na samosprávu*

Dotčené orgány poskytují správnímu orgánu, který vede řízení, všechny informace důležité pro řízení, nebude-li tím porušena povinnost podle zvláštního zákona.

Organizace správy na úseku územního plánování

- **Dotčeným orgánem** může být například: krajská hygienická stanice, hasičský záchranný sbor, orgán územního plánování, orgány životního prostředí (ochrana vody, ochrany zemědělského půdního fondu, ochrana ovzduší, ochrana lesa).
- Dle specifik konkrétního území se dále může vyjadřovat orgán státní památkové péče (např. pokud chcete stavět v památkové zóně nebo rezervaci).

Nástroje územního plánování

- **územně plánovací podklady** (pro správní obvod obce s rozšířenou působností, pro území kraje)
  - územně analytické podklady
  - územní studie
- **politika územního rozvoje** (pro celé území republiky – pořizuje ji ministerstvo a schvaluje vláda)
- **územně plánovací dokumentace**
  - územní rozvojový plán (pro území celé republiky)
  - zásady územního rozvoje (pro území kraje)
  - územní plán (pro území obce, pro území vojenského újezdu)
  - regulační plán (pro řešené území vymezené zásadami územního rozvoje nebo územním plánem, tzn. jak na úrovni obce, příp. vojenského újezdu, tak v případě potřeby také na úrovni kraje)
- **vymezení zastavěného území**
- **územní rozhodnutí a územní souhlasy**
- **územní opatření**
  - územní opatření o stavební uzávěře (jak na úrovni obce, tak v případě potřeby také na úrovni kraje)
  - územní opatření o asanaci území (jak na úrovni obce, tak v případě potřeby také na úrovni kraje)

Z judikatury:

► **Politika územního rozvoje (§ 31 a násl. stavebního zákona z roku 2006) určuje strategii a základní podmínky pro naplňování úkolů územního plánování v jeho dalších fázích. Nejde tedy o konkrétní regulaci určitého území s obecně vymezeným okruhem adresátů, ale o koncepční nástroj územního plánování, který stanoví priority územního rozvoje v celorepublikových i mezinárodních souvislostech a který je určen orgánům veřejné správy, nikoli těm, vůči kterým je veřejná správa vykonávána, tj. adresátům jejího veřejnosprávního působení. Není proto opatřením obecné povahy, proti němuž je určena soudní ochrana dle § 101a s. ř. s., neboť z formálního a zejména z materiálního hlediska nenaplnuje jeho znaky.**

► Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2009, čj. 9 Ao 3/2009-59, www.nssoud.cz

Územní rozvojový plán

► Územní rozvojový plán (pro celé území republiky)

- vydává ministerstvo na základě politiky územního rozvoje, současně se zpracovává vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území**
- je závazný pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území.**
- vydává se formou opatření obecné povahy**

Zásady územního rozvoje

► *Zásady územního rozvoje*

- *klíčový dokument pro územní rozvoj krajů*
- *současně jsou „instrukcí“ pro koordinaci územně plánovací činnosti obcí*
- *Zásady územního rozvoje jsou součástí územně plánovací dokumentace, kterou kromě nich tvoří územní plán a regulační plán*
- *Zásady územního rozvoje se pořizují a vydávají pro území celého kraje*

Územní plán

- ▶ **Změny ÚP - povinnost měnit územní plán (§ 5 odst. 6 SZ)**
- ▶ **Vyhodnocování ÚP – každé 4 roky – pořizovatel předkládá zastupitelstvu zprávu o uplatňování ÚP, příp. i návrh změny (§ 55 odst. 1 SZ)**
- ▶ **Úprava ÚP - u „starých“ ÚP (z období před 1.1.2007) nutno upravit do 31.12. 2028, jinak zanikají**

Na základě rozhodnutí zastupitelstva obce o pořízení územního plánu by se této činnosti měl věnovat určený zastupitel (§ 47 odst. 1 SZ).

Soudní přezkum ÚPD

- *Územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje, územní plány i regulační plány se vydávají formou „opatření obecné povahy“ („OOP“)*
- *Soudně jsou přezkoumatelné ve správním soudnictví (dříve přezkum i v případě starých ÚP)*
- *ÚRP přezkoumává NSS*
- *ZUR a ÚP přezkoumávají krajské soudy*

Soudní přezkum ÚPD

- **§ 101d odst. 2 s.ř.s** - *Dojde-li soud k závěru, že opatření obecné povahy nebo jeho části jsou v rozporu se zákonem, nebo že ten, kdo je vydal, překročil meze své působnosti a pravomoci, anebo že opatření obecné povahy nebylo vydáno zákonem stanoveným způsobem, opatření obecné povahy nebo jeho části zruší dnem, který v rozsudku určí. Není-li návrh důvodný, soud jej zamítne. Soud o návrhu na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí rozhodne do devadesáti dnů poté, kdy návrh došel soudu.*
- **Incidenční přezkum?**

Soudní přezkum ÚPD

- Možnost přezkumu OOP:
- uplatnění dozorčího prostředku (přezkumné řízení dle § 174 odst. 2 SŘ) - přezkum zákonnosti opatření obecné povahy v přezkumném řízení nadřízeným správním orgánem
- přezkum zákonnosti ve správním soudnictví – řízení o zrušení OOP (§ 101a a násl. SŘS): ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech opatřením obecné povahy zkrácen = přímá soudní ochrana

Algoritmus soudního přezkumu opatření obecné povahy (§ 101d odst. 1 a 2 s. ř. s.)

► Spočívá v pěti krocích:

- za první, v přezkumu pravomoci správního orgánu vydat opatření obecné povahy;
- za druhé, v přezkumu otázky, zda správní orgán při vydávání opatření obecné povahy nepřekročil meze zákonem vymezené působnosti (jednání ultra vires);
- za třetí, v přezkumu otázky, zda opatření obecné povahy bylo vydáno zákonem stanoveným postupem;
- za čtvrté, v přezkumu obsahu opatření obecné povahy z hlediska rozporu opatření obecné povahy (nebo jeho části) se zákonem (materiální kritérium);
- za páté, v přezkumu obsahu vydaného opatření obecné povahy z hlediska jeho proporcionality.

► Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2005, č. j. 1 Ao 1/2005 - 98

► Nově formulovaným § 101d odst. 1 s. ř. s. účinným od 1. 1. 2012 došlo k omezení rozsahu přezkumu opatření obecné povahy. Soud tedy při přezkumu opatření obecné povahy bude algoritmus (test) přezkumu v celém rozsahu aplikovat pouze za předpokladu, že návrhovatel všechny jeho kroky zahrne do návrhových bodů (§ 101b odst. 2 s. ř. s.).

► Podle rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2012, čj. 50 A 4/2012-97

Územní rozhodování

- *územní řízení*
- *zjednodušené územní řízení*
- *územní souhlas*
- *regulační plán*
- *veřejnoprávní smlouva*

Územní řízení

- **Správním řízením, vztahují se na něj obecné předpisy o správním řízení, pokud StZ nestanoví jinak**
- **Zejména odlišná úprava:**
  - okruhu účastníků řízení
  - zahájení a přerušení území
  - uplatňování závazných stanovisek dotčených orgánů o námitek účastníků a připomínek
  - náležitostí územního rozhodnutí
- Na vydání územního rozhodnutí není právní nárok

Územní řízení

- Územní řízení je proces nezbytný pro povolení většiny staveb. Vede jej vždy příslušný obecný stavební úřad, kterým bude ve většině případů stavební úřad obce s pověřeným obecním úřadem.
- Konkrétně se posuzuje, jestli je stavební záměr v souladu s územním plánem a může být s ohledem na ochranu životního prostředí a další veřejné zájmy na dané místo umístěn.

Územní řízení

- Výsledkem řízení je **územní rozhodnutí**. Územní rozhodnutí může mít podle stavebního zákona následující podoby:
  - Rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení
  - Rozhodnutí o změně využití území. *To se vztahuje na terénní úpravy, které ale nejsou stavbou, např. zalesnění*
  - Rozhodnutí o změně vlivu užívání stavby na území. *Například v situaci, kdy chce továrna instalovat nové technologie, které mohou mít jiný vliv na okolní prostředí*
  - Rozhodnutí o dělení nebo scelování pozemků
  - Rozhodnutí o ochranném pásmu

Územní řízení

- **Spojitost se správním řádem** můžeme najít zejména u:
- **Doručování**
- Doručením žádosti stavebnímu úřadu je řízení zahájeno. Stavební úřad zahájení řízení oznámí účastníkům řízení.
- Správním řádem se řídí například doručení úřední deskou.
- Vyhláška na ni musí viset alespoň 15 dní. Až po 15 dnech se považuje za doručenou.

- **Obrana proti územnímu rozhodnutí**
- Odvolání proti územnímu rozhodnutí
- Podnět k zahájení přezkumného řízení

Územní souhlas

- **§ 96 stavebního zákona**
- Místo územního rozhodnutí stavební úřad vydá **územní souhlas**, pokud je záměr v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše, poměry v území se podstatně nemění a záměr nevyžaduje nové nároky na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu.

K judikatuře u územního souhlasu

► ***Souhlasy vydávané stavebním úřadem, zejména podle § 96, § 106, § 122, § 127 a § 128 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, jsou rozhodnutími správního orgánu dle § 65 odst. 1 s. ř. s.***

► *Podle usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 17.9.2019, čj. 1 As 436/2017-43*

Stavební řád

Stavební zákon rozlišuje stavby, terénní úpravy, zařízení a udržovací práce, které :

- nevyžadují stavební povolení ani ohlášení,***
  - podléhají ohlášení,***
  - vyžadují stavební povolení,***
- s tím, že celkově došlo k „posunu“ ve prospěch prvních dvou skupin režimů „přípustnosti“ staveb***

Stavební povolení lze vydat či nahradit

- ***ve stavebním řízení***
- ***na základě certifikátu autorizovaného inspektora***
- ***veřejnoprávní smlouvou***

Ohlášení stavby a stavební povolení

- Řízením o povolení stavby se rozumí „specifický rozhodovací postup příslušných správních orgánů, jehož výsledkem je autoritativní rozhodnutí o přípustnosti stavby (stavební povolení)
- Stavební povolení a ohlášení stavby řeší stavební zákon v § 103 a násl.
- Tyto dvě možnosti povolování staveb jsou odrazem skutečnosti, že stavby mohou být různé složitosti, náročnosti a mohou mít odlišný vliv na chráněné veřejné zájmy.

Ohlášení stavby

- **Ohlašovací režim** představuje zjednodušený povolovací proces, který do značné míry omezuje formálnost, protože se neuskutečňuje cestou správního řízení a jeho výsledkem není správní rozhodnutí, čímž zároveň přispívá k větší rychlosti a úspornosti jak na straně stavebníka, tak i na straně správního úřadu.
- Stavby, které potřebují ohlášení u stavebního úřadu jsou pak definovány v **§ 104 stavebního zákona**

Ohlášení stavby

- Souhlas s provedením ohlášeného stavebního záměru (§ 106 stavebního zákona) a kolaudační souhlas (§ 122 stavebního zákona)
- Individuální správní akt
- Smyslem jejich zavedení bylo zefektivnění, zjednodušení a zrychlení výkonu veřejné správy na úseku stavebního řádu.
- Žaloba proti rozhodnutí?

Ohlášení stavby

- Žaloba proti rozhodnutí?
- „Především z výše uvedených důvodů rozšířený senát přehodnotil dosavadní přístup a přijal závěr, **že souhlasy vydávané stavebním úřadem** zejména podle § 96, § 106, § 122, § 127 a § 128 stavebního zákona, **jsou rozhodnutími správního orgánu podle § 65 odst. 1 s. ř. s. a tedy přezkoumatelné na základě žaloby proti rozhodnutí správního orgánu.**“
- <https://www.epravo.cz/top/clanky/zmena-pohledu-na-souhlasy-vydavane-podle-stavebniho-zakona-110507.html>

Stavební povolení

- Výsledkem **úspěšného stavebního řízení je stavební povolení**, v opačném **případě rozhodnutí o zastavení řízení**.
- Specifický rozhodovací postup příslušných správních orgánů, jehož výsledkem je autoritativní rozhodnutí o přípustnosti stavby (stavební povolení)
- **Stavební povolení** je výsledkem stavebního řízení zahajovaného na základě žádosti o vydání stavebního povolení, zatímco ohlášení není návrhem na zahájení správního řízení

Stavební povolení

- Nejčastější **obranou** proti stavebnímu povolení je **odvolání**, které musí být podáno do 15 dnů ode dne jeho doručení.
- Lhůta pro podání odvolání začíná běžet ode dne následujícího dne, ve kterém účastníkům povolení došlo.
- K nadřízenému orgánu prostřednictvím úřadu, který ho vydal
- **Řídí se podle správní řádu (§ 81 a násl.)**

Oznámení záměru s certifikátem autorizovaného inspektora

- ▶ *certifikát autorizovaného inspektora*

- ▶ *přezkoumatelnost certifikátu*

Užívání staveb

Dokončenou stavbu, popřípadě část stavby schopnou samostatného užívání, pokud vyžadovala stavební povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu, anebo pokud byla prováděna na podkladě veřejnoprávní smlouvy nebo certifikátu vydaného autorizovaným inspektorem a byla provedena v souladu s ním, lze nově užívat na základě

- ***kolaudačního souhlasu*** nebo
- ***kolaudačního rozhodnutí.***

Užívání stavby

– Kolaudační souhlas

- V žádosti o vydání kolaudačního souhlasu stavebník uvede identifikační údaje o stavbě a předpokládaný termín dokončení
- Do 15 dnů od doručení žádosti stavební úřad stanoví den závěrečné kontrolní prohlídky stavby a uvede, které doklady při ní stavebník předloží
- Od prohlídky může stavební úřad upustit, pokud stavebník doloží žádost certifikátem autorizovaného inspektora

Užívání stavby

– Kolaudační řízení

- Účastníkem kolaudačního řízení je stavebník a vlastník stavby (pokud není sám stavebníkem).
- Pokud to vyžadují zjištění při kontrolní prohlídce, vyzve stavební úřad stavebníka ke zjednání nápravy ve stanovené lhůtě nebo pokud zjistí, že stavba byla provedena bez patřičného provedení a nebyla ani dodatečně povolena, nařídí odstranění stavby.
- Pokud není ve stanovené lhůtě zjednána náprava, úřad zamítne žádost o kolaudační rozhodnutí.

Předčasné užívání a zkušební provoz

- **Na žádost stavebníka** může stavební úřad dočasně povolit předčasné užívání stavby před jejím úplným dokončením, pokud to nemá podstatný vliv na užitelnost stavby, neohrožuje to bezpečnost a zdraví osob nebo zvířat anebo životní prostředí.
- **Zkušebním provozem** se ověřuje funkčnost a vlastnosti provedené stavby podle dokumentace. Zkušební provoz stavební úřad povolí na žádost stavebníka nebo nařídí na základě požadavku dotčeného orgánu nebo v jiném odůvodněném případě.
- **V rozhodnutí se uvede zejména doba trvání zkušebního provozu a jeho případné podmínky.** Vyhodnocení výsledků zkušebního provozu se připojuje k **žádosti o kolaudační souhlas.**

Co když nejsem účastník řízení?

- I pokud jste nebyli účastníky řízení, můžete podat podnět k přezkumu stavebního povolení, pokud máte podezření, že je v rozporu s právními předpisy
- **Podle § 94 a násl.**
- Ať již účastníkem řízení jste nebo ne, můžete podat správní žalobu, pokud jste byli stavebním povolením zkráceni na svých právech.
- **Podle § 82 a násl.**

Správní trestání

- Přestupky se samozřejmě vyskytují i v různých fázích stavebního či územního řízení
- **Přestupky jsou upraveny v § 178 až 182 stavebního zákona**
- Rozlišujeme zde:
  - Subjektivní odpovědnost
  - Objektivní odpovědnost
- Nakonec dojde k stanovení výše sankce
- Pokuty vybírá a vymáhá správní orgán, který je uložil.

Vyvlastnění

- LZPS článek 11 - jen ve veřejném zájmu, dle zákona a za náhradu
- zákon č.184/2006 Sb., o odnětí a omezení VP k pozemku nebo ke stavbě

- zákonem aprobovaný účel
- na dosažení tohoto účelu, který musí převažovat nad zachováním dosavadního práva vyvlastňovaného
- **musí být prokázán v řízení**

Vyvlastňovací řízení

- **speciální správní řízení -> subsidiarita správního řádu**
- **vyvlastňovací úřad**
  - obecní úřad s rozšířenou působností
  - Magistrát hlavního města Prahy (nelze převést na městské části či obvody)
  - Magistrát územně členěného statutárního města (nelze převést na městské části či obvody)
- **účastníci**
  - vyvlastnitel
  - vyvlastňovaný
  - zástavní věřitel
  - podzástavní věřitel
  - oprávněný z práva odpovídajícího věcnému břemenu
  - nájemce pozemku nebo stavby

Vyvlastňovací řízení

– zahájení a průběh řízení

- doručením žádosti Úřadu zahájeno, o zahájení vyvlastňovacího řízení uvědomí vyvlastňovací úřad písemně kromě účastníků řízení též příslušný katastrální úřad.
- KN zapíše poznámku
- jednání – zásada ústnosti
- možnost podání námitek -> poučení

Vyvlastňovací řízení

- **Rozhodnutí o vyvlastnění**
- **Zrušení vyvlastnění**
- nezaplatil-li vyvlastnitel vyvlastňovanému náhradu za vyvlastnění do uplynutí 30 dnů ode dne uplynutí určené lhůty
- nezahájil-li vyvlastnitel uskutečňování účelu vyvlastnění v určené lhůtě nebo

Soudní kontrola

- **o.s.ř., část pátá**
- v 1. stupni příslušný krajský soud

- **žaloba na projednání věci vyvlastnění** v občanském soudním řízení musí být podána ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu
- zmeškání této lhůty nelze prominout

- podáním žaloby se **odkládá** právní moc a vykonatelnost rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu

Náhrada za vyvlastnění

- vyvlastnění se provádí výlučně za náhradu → v penězích
  - ve výši obvyklé ceny stanovené znaleckým posudkem
- vyvlastněný se může s vyvlastnitelem dohodnout na náhradu v jiném pozemku
- náhrada stěhovacích nákladů, náhrada nákladů spojených se změnou sídla podnikání, náhrada obdobných nákladů

Správa na úseku školství – vysoké školství

1/ Vysoké školství

– Součástí tzv. **školského práva**

- Zvláštní část správního práva = (stále) **veřejnoprávní charakter**
- *Veřejná subjektivní práva* (zejm. právo na vzdělání)
- *Veřejnoprávní metody („formy“)* (zejm. individuální a normativní akty)
- *(Převážně) veřejnoprávní poskytovatelé* (výrazně menšinový podíl SVŠ, viz dále)
- *Podstatou určitá „veřejná služba“*

1/ Vysoké školství

– Skupiny činností VŠ:

- **Vzdělávací činnost**
- **Tvůrčí činnosti**
- Přímé společenské a odborné působení (tzv. *třetí role VŠ*)

- V zákonné rovině odráží **§ 1 ZoVŠ** (viz dále)

- Konkretizováno v **koncepčních dokumentech**
- (Viz např. materiál MŠMT [Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016 – 2020](#))
- (Obdobně i v novějších materiálech – viz [ZDE](#))

1/ Vysoké školství

– Úvodní ustanovení ZoVŠ (§ 1)

- *Vysoké školy jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti tím, že:*

a) uchovávají a rozhojňují dosažené poznání a podle svého typu a zaměření pěstují činnost vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost,

b) umožňují v souladu s demokratickými principy přístup k vysokoškolskému vzdělání, získání odpovídající profesní kvalifikace a přípravu pro výzkumnou práci a další náročné odborné činnosti,

c) poskytují další formy vzdělávání a umožňují získávat, rozšiřovat, prohlubovat nebo obnovovat znalosti z různých oblastí poznání a kultury a podílejí se tak na celoživotním vzdělávání,

d) hrají aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní,

e) přispívají k rozvoji na národní a regionální úrovni a spolupracují s různými stupni státní správy a samosprávy, s podnikovou a kulturní sférou,

f) rozvíjejí mezinárodní a zvláště evropskou spolupráci jako podstatný rozměr svých činností, podporují společné projekty s obdobnými institucemi v zahraničí, vzájemné uznávání studia a diplomů, výměnu akademických pracovníků a studentů.

1/ Vysoké školství

- **Vzdělávací činnost** (dle dříve cit. materiálu MŠMT)
  - *Vysoká škola je jako vzdělávací instituce **nejvyšším článkem vzdělávací soustavy České republiky**. Vzdělávací činností vysokých škol se rozumí především takové **aktivity, které přímo směřují k rozvoji znalostí, schopností a postojů studentů a připravují je na život v budoucím nepředvídatelném, náročném a dynamickém světě**. Vzdělávací činnost může nabývat mnoha různých podob, od tradiční výuky pomocí přednášek, seminářů a samostatné přípravy, přes přímé zapojení studentů do tvůrčích činností či odborné praxe, až po formy projektové výuky, on-line vzdělávání a dalších moderních způsobů zvyšování způsobilostí studentů. Klíčovými **výstupy vzdělávání jsou jak odborné, oborově specifické, znalosti a dovednosti, tak širší soubor přenositelných kompetencí** včetně kreativity, kritického myšlení, měkkých dovedností a připravenosti pro další, celoživotní vzdělávání. (...)*

1/ Vysoké školství

– Tvůrčí činnost (dle dříve cit. materiálu MŠMT)

- *Tvůrčí činnosti vysokých škol zahrnují pestrou škálu aktivit směřujících k získávání nových poznatků a k jejich aplikaci pro potřeby společnosti. Pod tvůrčí činnosti spadá zejména **základní a aplikovaný výzkum, vývoj a inovace, umělecká tvorba a také transfer technologií, syntéza poznatků napříč disciplínami nebo tvorba studijních materiálů a veřejných vzdělávacích zdrojů.** Vysoké školy při posouvání hranic neznámého a kritickém posuzování dosavadních poznatků spolupracují se všemi relevantními partnery a zaslужují se o **obousměrný přenos vědění mezi akademickou a aplikační sférou.** Jedinečnou hodnotou vysokých škol je zapojení studentů do uvedených činností a výchova nových generací, která je klíčová pro rozvoj české vědy a ostatních tvůrčích odvětví. Význam tvůrčích činností není možné poměřovat jen jejich **objemem, ale především jejich kvalitou,** tedy přínosem k obecnému rozvoji poznání, relevancí pro společnost, její kulturu a potřeby, a **mírou srovnatelnosti odborné úrovně se špičkovými světovými pracovišti.***

1/ Vysoké školství

– Tzv. třetí role (dle dříve cit. materiálu MŠMT)

- *Vedle vzdělávací a tvůrčí činnosti je neméně důležitou rolí vysokých škol i jejich přímé společenské působení a obecně tzv. „třetí role“. Vysoké školy **přispívají k šíření poznatků a hodnot ve společnosti** mnoha různými způsoby a samy realizují odbornou činnost v oblasti svého působení. Spolu s dalšími aktéry **spoluutvářejí prostor k veřejné diskusi a významně přispívají k jeho otevřenosti, kritičnosti, odbornosti a kultivovanosti.***

1/ Vysoké školství

– *International Standard Classification of Education (ISCED)*

Úroveň	Označení	Odpovídající úroveň v ČR	Regulace
1	primární vzdělávání	1. stupeň ZŠ	z. č. 561/2004 Sb. a navazující
2	nižší sekundární vzdělávání	2. stupeň ZŠ (některé ročníky SŠ)	z. č. 561/2004 Sb. a navazující
3	vyšší sekundární vzdělávání	SŠ, konzervatoř	z. č. 561/2004 Sb. a navazující
4	postsekundární terciární vzdělávání	pomaturitní studium	z. č. 561/2004 Sb. a navazující
5	krátký cyklus terciárního vzdělávání	vyšší odborné vzdělání na konzervatoři	z. č. 561/2004 Sb. a navazující
6	bakalářská nebo jí odpovídající úroveň	bakalářské studium (VŠ), VOŠ	z. č. 111/1998 Sb. a navazující (VOŠ - z. č. 561/2004 Sb.)
7	magisterská nebo jí odpovídající úroveň	magisterské studium (VŠ)	z. č. 111/1998 Sb. a navazující
8	doktorská nebo jí odpovídající úroveň	doktorské studium (VŠ)	z. č. 111/1998 Sb. a navazující

– Dále viz https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011

1/ Vysoké školství

– „Boloňský proces“ (systém)

- *Hlavním cílem Boloňského procesu je **vytvořit a rozvíjet Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání** (European Higher Education Area – EHEA). To však nemá primárně znamenat sjednocení jednotlivých národních systémů, jako spíše vytváření a rozvíjení prostředků pro jejich propojení. Cílem Boloňského procesu je **zachovat diverzitu národních systémů (a jednotlivých vysokých škol) a zvýšit jejich vzájemnou prostupnost**, ať už v rámci mezinárodní mobility studentů a akademiků nebo v rámci uznávání akademického vzdělání a kvalifikace získaných v ostatních zemích.*
- <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/bolonsky-proces-2>
- Zejména **3 stupně VŠ** vzdělávání (bc., mgr., dr.) + systém **kreditů**

2/ Prameny

- Mezinárodní právo a ústavní pořádek
  - Viz **předcházející přednáška**
  - V rámci vysokého školství zejm. **čl. 33 a 15 LZPS**
- **Zákonná úprava**
  - **Zákon o vysokých školách a další...**
- **Prováděcí předpisy**
- **Vnitřní předpisy VŠ**
- *(Podrobněji dále...)*

2/ Prameny

– Čl. 33 LZPS:

- (1) *Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.*
- (2) *Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.*
- (3) *Zřizovat jiné školy než státní a vyučovat na nich lze jen za podmínek stanovených zákonem; na takových školách se může vzdělání poskytovat za úplatu.*
- (4) *Zákon stanoví, za jakých podmínek mají občané při studiu právo na pomoc státu.*

- *Poznámka: Jedná se o jedno z tzv. **sociálních práv** (srov. čl. 41 odst. 1 LZPS)*

2/ Prameny

– Bezplatnost VŠ vzdělání

- Nepodmíněné bezplatné vzdělání jen v rámci ZŠ a SŠ

Ale dle ÚS nikoli jako hrazení všech nákladů studujících (viz judikatura dále)

- V případě **VŠ další limity** (v podobě „*schopností občana a možností společnosti*“ dle čl. 33 odst. 2 LZPS)

Jakkoliv se v tomto článku hovoří i o právu na bezplatné vzdělání na vysokých školách, nejde zde již o právo nepodmíněné povahy, neboť je naopak podmiňovááno vedle schopností občana také možnostmi společnosti.
(PI. ÚS 27/95)

- ÚS dovedil možnost zpoplatnění vzdělání na VOŠ (zjednodušeně bezplatnost nevyžaduje LZPS ani jiné mezinárodní prameny – viz **PI. ÚS 27/95**)

2/ Prameny

– **Judikatura: Bezplatnost vzdělání**

- *Bezplatnost vzdělání nepochybně znamená, že stát nese náklady na zřizování škol a školských zařízení, na jejich provoz a údržbu, především však nevyžaduje tzv. školné, tedy poskytování vzdělání na základním a středním stupni za úplatu. Výjimkou mohou být školy soukromé a církevní existující vedle sítě škol "státních", které v dostatečné míře poskytují právo na vzdělání bezplatně. Stanovení rozsahu bezplatného poskytování učebnic, učebních textů a základních školních potřeb vládou nelze podřadit pod pojem práva na bezplatné vzdělání. Podle výkladu pojmů právo na bezplatné vzdělání, který podali navrhovatelé, by měl stát zajistit bezplatné poskytování všeho, co se školní docházkou na základní a střední školy bezprostředně souvisí, tedy např. vybavení přezůvkami, aktovkou, penálem, psacími potřebami, cvičebním úborem atd., atd. Je zřejmé, že bezplatnost vzdělání nemůže spočívat v tom, že stát ponese veškeré náklady, které občanům v souvislosti s realizací práva na vzdělání vzniknou. Stát tedy může požadovat úhradu části nákladů v souvislosti s realizací práva na vzdělání a vláda má k takovému postupu bezpochyby oprávnění. To v žádném případě nezpochybňuje principy bezplatného vzdělání na základních a středních školách. (Pl. ÚS 25/94)*

2/ Prameny

- Čl. 15 odst. 2 LZPS:

- *Svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby je zaručena.*

- Čl. 26 LZPS:

- *(1) Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.*
- *(2) Zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.*

- Dále relevantní např. čl. 17 LZPS

- *(Svoboda projevu a právo na informace)*

2/ Prameny

- **Zákonná úprava (funkční odkazy):**
  - **Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)**
  - **Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje)**
  - **Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace)**
- Ale také **zákony zřizující veřejné/státní VŠ** (viz dále)

2/ Prameny

- Podzákonné předpisy – **prováděcí** (např.):
  - Nařízení vlády č. 275/2016 Sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství (viz část 22.)
  - *Nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství*
  - *Vyhláška č. 277/2016 Sb., o předávání statistických údajů vysokými školami*
  - *Vyhláška č. 278/2016 Sb., o předávání údajů do registru řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace*
- Vnitřní předpisy (viz dále)

3/ Správa vysokého školství

– Samospráva

- Veřejné VŠ jako tzv. **zájmová samospráva** (k obsahu viz dále)

– Rovina státní správy

- **Vymezený způsob zasahování státu** do činnosti VŠ
- Ústředním orgánem = **MŠMT**
- Dále také *Národní akreditační úřad pro vysoké školství (NAÚ)*

– Základ úpravy = *zákon o vysokých školách* (ZoVŠ)

3/ Správa vysokého školství

- Systematika **ZoVŠ** (1/2):
  - ČÁST PRVNÍ - ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ (§ 1 - § 4)
  - ČÁST DRUHÁ - **VEŘEJNÁ VYSOKÁ ŠKOLA** A JEJÍ SOUČÁSTI (§ 5 - § 38)
  - ČÁST TŘETÍ - SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA (§ 39 - § 43)
  - ČÁST ČTVRTÁ - **STUDIJNÍ PROGRAM** A OBLAST VZDĚLÁVÁNÍ (§ 44 - § 47g)
  - ČÁST PÁTÁ - **STUDIUM** NA VYSOKÉ ŠKOLE (§ 48 - § 60a)
  - ČÁST ŠESTÁ - **STUDENTI** (§ 61 - § 69a)
  - ČÁST SEDMÁ - **AKADEMIČTÍ PRACOVNÍCI** (§ 70 - § 77)
  - ČÁST OSMÁ - HODNOCENÍ VYSOKÉ ŠKOLY (§ 77a - § 77c)
  - ČÁST DEVÁTÁ - **AKREDITACE** (§ 78 - § 86a)
  - ČÁST DESÁTÁ - STÁTNÍ SPRÁVA (§ 87 - § 90b)
  - ČÁST JEDENÁCTÁ - STIPENDIA (§ 91)

3/ Správa vysokého školství

– Systematika **ZoVŠ** (2/2):

- ČÁST DVANÁCTÁ - REPREZENTACE VYSOKÝCH ŠKOL (§ 92)
- ČÁST TŘINÁCTÁ - FAKULTNÍ NEMOCNICE (§ 93)
- ČÁST ČTRNÁCTÁ - POSKYTOVATELÉ ZAHRANIČNÍHO VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY (§ 93a - § 93l)
- ČÁST PATNÁCTÁ - PŘESTUPKY (§ 93m - § 93o)
- ČÁST ŠESTNÁCTÁ (§ 94 - § 95)
- ČÁST SEDMNÁCTÁ - ZVLÁŠTNÍ OPRÁVNĚNÍ VYSOKÉ ŠKOLY PŘI MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍCH (§ 95a - § 95d)
- ČÁST OSMNÁCTÁ - ZMĚNA A DOPLNĚNÍ ZÁKONA ČESKÉ NÁRODNÍ RADY Č. 586/1992 SB. O DANÍCH Z PŘÍJMŮ, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ (§ 96)
- ČÁST DEVATENÁCTÁ - SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ (§ 98 - § 109)

3/ Správa vysokého školství

– Působnost MŠMT zejm. (§ 87/1 ZoVŠ):

- *Vypracovává a zveřejňuje výroční zprávu o stavu vysokého školství a strategický záměr*
  - *Projednává a vyhodnocuje strategické záměry veřejných VŠ a strategické záměry soukromých VŠ a každoroční plány jejich realizace*
  - *Rozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu z kapitoly školství vysokým školám a kontroluje jejich využití + kontroluje hospodaření veřejné vysoké školy*
  - *Vede registry (zejm. veřejně přístupný registr VŠ a uskutečňovaných studijních programů)*
  - *Uznává zahraniční vysokoškolské vzdělání a kvalifikaci*
  - *Plní úkoly nadřízeného správního orgánu vysokých škol ve správním řízení vedeném v rámci výkonu státní správy*
- Dále zajišťuje také některé **dozorové činnosti** (§ 36 – 38 a 43 ZoVŠ)
- *dozor nad normotvorbou* (registrace vnitřních předpisů)
  - *dozor nad výkonem působnosti* (opatření v některých případech – omezení či odejmutí výkonu působnosti)
  - *dozor nad soukromými VŠ* (státní souhlas)
  - *dozor nad akreditací* (NAÚ, viz dále)

3/ Správa vysokého školství

– Vybraná statistická data

– Počet VŠ :

- Veřejné VŠ – **26**
- Soukromé VŠ – **33**
- Státní VŠ – **2**
- (Zahraniční VŠ působící v ČR – 21)

Údaje z [Registru VŠ a uskutečňovaných studijních programů](#) – vede **MŠMT**

– Počet studujících (veřejné / soukromé VŠ):

- 2021: **276422** / 27632
- 2020: **272066** / 26965

Údaje z [SIMS](#) (Sdružené informace matrik studentů) – vede **MŠMT** (jednotlivé **matriky VŠ**)

4/ Vysoké školy obecně

– **Zákonné vymezení (§ 1 ZoVŠ)**

- Vysoké školy jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy jsou **vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti** a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti tím, že:

a) uchovávají a rozhojňují dosažené poznání a podle svého typu a zaměření pěstují činnost vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost,

b) umožňují v souladu s demokratickými principy přístup k vysokoškolskému vzdělání, získání odpovídající profesní kvalifikace a přípravu pro výzkumnou práci a další náročné odborné činnosti,

c) poskytují další formy vzdělávání a umožňují získávat, rozšiřovat, prohlubovat nebo obnovovat znalosti z různých oblastí poznání a kultury a podílejí se tak na celoživotním vzdělávání,

d) hrají aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní,

e) přispívají k rozvoji na národní a regionální úrovni a spolupracují s různými stupni státní správy a samosprávy, s podnikovou a kulturní sférou,

f) rozvíjejí mezinárodní a zvláště evropskou spolupráci jako podstatný rozměr svých činností, podporují společné projekty s obdobnými institucemi v zahraničí, vzájemné uznávání studia a diplomů, výměnu akademických pracovníků a studentů.

4/ Vysoké školy obecně

– Další charakteristika VŠ (§ 2 ZoVŠ)

– Uskutečňuje akreditované **studijní programy** (a programy CŽV), viz dále

– VŠ je **právníckou osobou**

➤ Veřejné VŠ = zřízené zákonem

➤ Soukromé VŠ = založené dle soukromého práva + další veřejnoprávní podmínky

– VŠ nositelkami **akademických práv a svobod** (viz dále)

– Na VŠ je **nepřípustné zakládat a organizovat politickou činnost**

➤ Tím myšlena činnost ve smyslu č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích

➤ Dle DZ k ZoVŠ by VŠ „...neměly poskytovat základnu pro bezprostřední politickou agitaci.“

➤ Pro zajímavost k „**politické neutralitě**“ VŠ: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/zeman-rozhodl-ze-nepozve-na-hrad-rektora-ktery-mu-odeprel-prednasku-207531>

4/ Vysoké školy obecně

– Další charakteristika VŠ (§ 2 ZoVŠ)

- Na činnosti VŠ (vzdělávací, vědecké a další) se mohou podílet i jiné PO
- Ovšem současně některé **výlučné výsady**, resp. práva **VŠ**:
  - *Přiznávat akademický titul*
  - *Konat habilitační řízení*
  - *Konat řízení ke jmenování profesorem*
  - *Používat akademické insignie a konat akademické obřady*

– Akademická obec VŠ (§ 3 ZoVŠ)

– **Akademičtí pracovníci** + **Studenti VŠ**

*Akademickými pracovníky jsou ti **profesoři, docenti, mimořádní profesoři, odborní asistenti, asistenti, lektori a vědečtí, výzkumní a vývojoví pracovníci**, kteří jsou zaměstnanci vysoké školy vykonávajícími v pracovním poměru podle sjednaného druhu práce **jak pedagogickou, tak tvůrčí činnost**. Akademičtí pracovníci jsou povinni dbát dobrého jména vysoké školy. (§ 70)*

4/ Vysoké školy obecně

– Akademické svobody a práva

- ...zaručená na VŠ (§ 4 ZoVŠ):
- *a) svoboda vědy, výzkumu a umělecké tvorby a zveřejňování jejich výsledků,*
- *b) svoboda výuky spočívající především v její otevřenosti různým vědeckým názorům, vědeckým a výzkumným metodám a uměleckým směrům,*
- *c) právo učit se zahrnující svobodnou volbu zaměření studia v rámci studijních programů a svobodu vyjadřovat vlastní názory ve výuce,*
- *d) právo členů akademické obce volit zastupitelské akademické orgány,*
- *e) právo používat akademické insignie a konat akademické obřady.*

4/ Vysoké školy obecně

– Základní dělení (§ 2 odst. 3 a 7 ZoVŠ):

- *Veřejné*
- *Soukromé*
- *Státní*
- *Podrobněji viz dále...*

- *Univerzitní*
  - Děleny na fakulty + všechny typy studijních programů
- *Neuniverzitní*
  - Bc. programy a volitelně Mgr. programy (ale již ne dr. programy)

5/ Veřejná VŠ

– Obecná charakteristika

- Zřízena (zrušena, sloučena) **zákonem** (§ 5 ZoVŠ)
- ZoVŠ upravuje **samosprávnou působnost** veřejné VŠ (viz dále)
- Ale také **vlastní majetek**
- Zvláštní **orgány** a **součásti** (viz dále)
- A také různé **zvláštní povinnosti** (§ 21 ZoVŠ), např.:
  - *Zpracování výroční zprávy a strategického záměru*
  - *Informace MŠMT a NAÚ*
  - *Informace a poradenství uchazečům o studium*
  - *Činit všechna dostupná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na VŠ*
  - *Zveřejňovat vnitřní předpisy a další informace*

5/ Veřejná VŠ

- „**Zřizovací**“ **zákony**, např. (odkazy):
  - [Zákon ze dne 28. ledna 1919, čís. 50 Sb. z. a nař., kterým se zřizuje druhá česká universita](#) (nebo také odkaz [ZDE](#))
  - [Zákon č. 48/1990 Sb., o změně názvu University Jana Evangelisty Purkyně v Brně](#)
  - [Zákon č. 314/1991 Sb., o zřízení Slezské univerzity, Jihočeské univerzity, Západočeské univerzity, Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a Ostravské univerzity](#)
- **Seznam** veřejných VŠ také v příloze č. 1 ZoVŠ

5/ Veřejná VŠ

V příloze č. 1 ZoVŠ:	
Univerzita Karlova	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
Univerzita Palackého v Olomouci	Česká zemědělská univerzita v Praze
České vysoké učení technické v Praze	Technická univerzita v Liberci
Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	Vysoká škola ekonomická v Praze
Akademie výtvarných umění v Praze	Univerzita Hradec Králové
Vysoké učení technické v Brně	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	Ostravská univerzita
Masarykova univerzita	Slezská univerzita v Opavě
Mendelova univerzita v Brně	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Akademie múzických umění v Praze	Západočeská univerzita v Plzni
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Janáčkova akademie múzických umění v Brně	Vysoká škola polytechnická Jihlava
Univerzita Pardubice	Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích

5/ Veřejná VŠ

- **Samosprávná působnost** zejména (§ 6 odst. 1 ZoVŠ):
  - *Vnitřní organizace*
  - *Tvorba a uskutečňování studijních programů*
  - *Organizace studia*
  - *Rozhodování o právech a povinnostech studentů*
  - *Zaměření a organizace vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti*
  - *Habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem*
  - *Ustavování samosprávných akademických orgánů vysoké školy, pokud tento zákon nestanoví jinak*
  - *Hospodaření vysoké školy a nakládání s majetkem v souladu se zvláštními předpisy*
  - *Stanovení výše poplatků spojených se studiem*
  - (V § 6 odst. 1 ZoVŠ další, ale celkově pouze **demonstrativní výčet**)

5/ Veřejná VŠ

– Vnitřní předpisy (§ 17 ZoVŠ)

- Samosprávný charakter veřejné VŠ patrný (také) z pravomoci vydávat „**vnitřní předpisy**“
- Nejvýznamnější je **statut**, který upravuje **základní záležitosti veřejné VŠ**
(Obsahuje zejména název, sídlo, typ, organizační strukturu, rámcové podmínky pro přijetí ke studiu, poplatky, obřady a insignie, hospodaření s majetkem,...)
- Dalšími vnitřními předpisy jsou zejména:
  - **Volební a jednací řád akademického senátu veřejné VŠ**
  - *Vnitřní mzdový předpis*
  - *Jednací řád vědecké rady veřejné VŠ*
  - **Studijní a zkušební řád**
  - *Stipendijní řád*
  - **Disciplinární řád pro studenty**
  - Další předpisy, pokud tak stanoví statut veřejné vysoké školy

5/ Veřejná VŠ

- **Vnitřní předpisy** podrobněji (§ 17 ZoVŠ)
  - Několik úrovní:
    - **1/ Vnitřní předpisy VŠ** (§ 17 ZoVŠ)
    - **2/ Vnitřní předpisy součástí** (§ 22 ZoVŠ, zejména fakultní vnitřní předpisy - § 33 ZoVŠ)
    - **3/ „Vnitřní akty řízení“** (ve vztahu k fakultám vydávané děkanem na základě statutu – viz statut PrF; tato kategorie **není vnitřním předpisem ve smyslu ZoVŠ**, ale také závazná)
  - Musí být **v souladu**:
    - *Se zákony a jinými právními předpisy* (ZoVŠ chápe jako zřetelnou vadu + překážku registrace, viz dále)
    - *Vnitřní předpisy součástí musí být v souladu s vnitřními předpisy veřejné vysoké školy* (§ 22 odst. 2 ZoVŠ)

5/ Veřejná VŠ

– Vnitřní předpisy podrobněji (§ 17 ZoVŠ)

- Vnitřní **předpisy VŠ** (nikoli jen součásti) **podléhají registraci MŠMT** (§ 36 ZoVŠ)
  - **V případě rozporu** vnitřního předpisu nebo jeho části se ZoVŠ nebo jiným právním předpisem **rozhodnutí o zamítnutí** žádosti o registraci
- Pro vydání i změnu, až na registraci navázána **platnost**

- Pro ilustraci vnitřních předpisů MU (odkazy):
  - [Statut MU](#)
  - [Studijní a zkušební řád MU](#)
  - [Statut PrF MU](#)
  - [Volební řád Akademického senátu PrF MU](#)
  - [Jednací řád Akademického senátu PrF MU](#)
  - [Disciplinární řád PrF MU](#)

5/ Veřejná VŠ

– Orgány

- ZoVŠ rozlišuje mezi...
- **Samosprávnými akademickými orgány:**
  - *Akademický senát* (§ 8-9)
  - *Rektor* (§ 10)
  - *Vědecká rada nebo umělecká rada nebo na neuniverzitní vysoké škole akademická rada* (§ 11-12)
  - *Rada pro vnitřní hodnocení – fakultativně* (§ 12a)
  - *Disciplinární komise* (§ 13)
- A tzv. **dalšími orgány:**
  - *Správní rada* (§ 14-15)
  - *Kvestor* (§ 16)

5/ Veřejná VŠ

- **Akademický senát** (charakteristika, § 8 ZoVŠ)
  - **Samosprávným zastupitelským akademickým orgánem veřejné VŠ**
  - Nejméně jedenáct členů (z toho nejméně **1/3** a nejvýše **1/2** tvoří **studenti**)
(Pro zajímavost: Akademický senát MU – 55 členů a 22 studujících, viz Statut MU)
  - **Volební právo** členové akademické obce (§ 3 ZoVŠ)
Aktivní i pasivní, přímé volby s tajným hlasováním, podrobnosti vnitřním předpisem
  - Ze zákona **neslučitelnost funkcí**
(S funkcí rektora, prorektora, kvestora, děkana, proděkana, tajemníka fakulty a ředitele vysokoškolského ústavu)
  - Funkční období **nejvýše 3 roky**
  - Zasedání jsou **veřejně přístupná**
(Pro zajímavost: MU 4. 4. 2022, od 15 hod. – 261. zasedání Akademického senátu MU + zveřejňování zápisů [ZDE](#))

5/ Veřejná VŠ

– Akademický senát (činnost zejména, § 9 ZoVŠ)

- a) rozhoduje na návrh rektora o zřízení, sloučení, splynutí, rozdělení nebo zrušení **součástí vysoké školy**, ...
- b) **schvaluje**
  - 1. **jednací řád akademického senátu veřejné vysoké školy na návrh člena akademického senátu veřejné vysoké školy; akademický senát veřejné vysoké školy si k tomuto návrhu vyžádá stanovisko rektora,**
  - 2. **vnitřní předpis fakulty na návrh akademického senátu fakulty; akademický senát veřejné vysoké školy si k tomuto návrhu vyžádá stanovisko rektora,**
  - 3. **ostatní vnitřní předpisy veřejné vysoké školy a jejích součástí na návrh rektora,**
- c) **schvaluje rozpočet a střednědobý výhled vysoké školy předložený rektorem a kontroluje využívání finančních prostředků vysoké školy,**
- f) **dává rektorovi předchozí souhlas ke jmenování a odvolání členů vědecké rady, umělecké rady nebo akademické rady veřejné vysoké školy (dále jen „vědecká rada veřejné vysoké školy“), členů rady pro vnitřní hodnocení a členů disciplinární komise veřejné vysoké školy,**
- h) **usnází se o návrhu na jmenování rektora, popřípadě navrhuje jeho odvolání z funkce,**
- j) **na návrh rektora zruší vnitřní předpis, rozhodnutí nebo jiný úkon orgánu součásti veřejné vysoké školy anebo pozastaví jeho účinnost, pokud je tento vnitřní předpis, rozhodnutí nebo úkon v rozporu se zvláštními předpisy nebo vnitřními předpisy veřejné vysoké školy.**

5/ Veřejná VŠ

– Rektor (§ 10 ZoVŠ)

– V čele veřejné VŠ

➤ **Jedná a rozhoduje ve věcech školy, pokud zákon nestanoví jinak** (= „uvnitř“ VŠ)

➤ *V případech, kdy zvláštní předpis předpokládá působnost statutárního orgánu, plní ji rektor* (= navenek)

– Jmenuje a odvolává prezident republiky (na návrh AS, viz dříve)

(Neplyne z Ústavy, ale pravomoc lze podle čl. 63 odst. 2 svěřit zákonem, což ZoVŠ činí)

– Funkční období čtyřleté (a nejvýše 2x po sobě)

– Proreктоři – zastupují rektora v jím určeném rozsahu, jím také jmenování a odvolávání

5/ Veřejná VŠ

– Vědecká rada (§ 11 ZoVŠ)

- Předsedou **rektor**, který **jmenuje a odvolává** ostatní členy (ale souhlas AS, viz dříve)
- Podstata:

*Členy vědecké rady veřejné vysoké školy jsou **významní představitelé oborů**, v nichž vysoká škola uskutečňuje vzdělávací a tvůrčí činnost. **Nejméně jedna třetina členů jsou jiné osoby než členové akademické obce této školy.***

Případně z DZ k ZoVŠ:

*Vědecká rada vysoké školy je v jejím rámci **sborem s nejvyšší odbornou a pedagogickou kvalifikací**. Její význam i kompetence se proto odpovídajícím způsobem nově upravují. Je zdůrazněna **koncepční, iniciativní a hodnotící role vědecké rady**. Zachovává se její působnost při habilitaci docentů a jmenování profesorů, nově se zavádí působnost při schvalování studijních programů, která dosud náležela akademickému senátu. Nově se též do její působnosti zavádí schvalování dlouhodobých záměrů vysoké školy.*

- Působnost (§ 12 ZoVŠ):

Projednává či schvaluje různé **fundamentální záležitosti veřejné VŠ** – např. **strategický záměr, studijní programy, akreditace**, záměr rektora jmenovat **radu pro vnitřní hodnocení, výroční zpráva, habilitační řízení...**
Dále také: *Vědecká rada veřejné vysoké školy se vyjadřuje zejména k záležitostem, které jí předloží rektor.*

5/ Veřejná VŠ

– Rada pro vnitřní hodnocení (§ 12a ZoVŠ)

- **Fakultativní** orgán (zřizován statutem VŠ), avšak **vyžadován pro institucionální akreditaci**
- Předsedou **rektor** + požadavky na některé další členy, které zpravidla **jmenuje** rektor
(1/3 na návrh vědecké rady a 1/3 na návrh akademického senátu)
- Působnost:
  - *a) **schvaluje návrh pravidel systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností veřejné vysoké školy předložený předsedou rady pro vnitřní hodnocení před předložením návrhu akademickému senátu veřejné vysoké školy,***
  - *b) **řídí průběh vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností veřejné vysoké školy,***
  - *c) **zpracovává zprávu o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností veřejné vysoké školy a dodatky k této zprávě,***
  - *d) **vede průběžné záznamy o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností veřejné vysoké školy,***
  - *e) **vykonává další činnosti v rozsahu stanoveném statutem veřejné vysoké školy.***

5/ Veřejná VŠ

- **Disciplinární komise veřejné VŠ (§ 13 ZoVŠ)**
  - Projednává **disciplinární přestupky studentů veřejné VŠ**, pokud nejsou zapsáni na žádné z fakult = **pokud jsou zapsáni na fakultách, nezřizuje se** (MU nemá)
    - Místo toho **disciplinární komise fakult** (viz dále), v principu ale podobné
  - **Nemá pravomoc rozhodnout**, pouze předkládá návrh na rozhodnutí rektorovi
  - Členové jmenování (odvolávání) rektorem z řad členů akademické obce (1/2 studující)
  - Funkční období nejvýše 2 roky

5/ Veřejná VŠ

– Správní rada veřejné VŠ (charakteristika, § 14 ZoVŠ)

– Jak se konstatuje v DZ k ZoVŠ:

Rada veřejné vysoké školy je nově zaváděným orgánem, který na vysoké škole, vybavené značnou autonomií a samosprávou, má uplatňovat a prosazovat veřejný zájem. K němu nepochybně patří, aby se s rozsáhlým majetkem, který stát veřejné vysoké škole poskytl, i s dotacemi ze státního rozpočtu nakládalo co nejefektivněji; aby vysoká škola pružně reagovala na celospolečenské i regionální potřeby a aby na ni měli přístup i nadaní studenti ze sociálně slabých vrstev. Rada veřejné vysoké školy je proto koncipována především jako orgán iniciativní a konzultativní, nezávislý na vysoké škole a vybavený rozhodovacími kompetencemi v záležitostech, které jsou sice významné, ale nerozhoduje se o nich často. Z různých možností, jak takovýto orgán konstituovat, bylo za dané situace jako nejjednodušší vybráno jmenování ministrem. V návrhu jsou uvedena základní hlediska, která by měl ministr při jmenování brát v úvahu. Předpokládá se, že do této rady budou jmenovány osoby, které mají k vysoké škole nějaký vztah buď z profesionálního či územního hlediska, jsou obeznámeny s jejím životem a budou případně nápomocny při získávání mimorozpočtových zdrojů pro její rozvoj.

– Tomu obecně odpovídají **zákonné požadavky** (jmenování ministrem školství po projednání s rektorem) + požadavek, že členové **nesmí být zaměstnanci VŠ**

5/ Veřejná VŠ

– Správní rada veřejné VŠ (činnost, § 15 ZoVŠ)

– Tři okruhy úkolů:

– **1/ Předchozí písemný souhlas k významným (majetko)právním jednáním**

➤ *Správní rada veřejné vysoké školy právní jednání **neschválí**, jestliže je v rozporu s požadavkem řádného využívání majetku veřejné vysoké školy nebo jestliže by jí bylo ohroženo plnění úkolů školy.*

➤ + vydání souhlasu oznamováno MŠMT a bez souhlasu a oznámení je **jednání neplatné**

– **2/ schvalování nebo projednávání „základních materiálů“** (rozpočtu, strategického záměru, výroční zprávy či zprávy o vnitřním hodnocení kvality)

– **3/ Vyjadřuje se k dalším věcem, které jí k projednání předloží rektor**

(+ Dává podněty a vyjadřuje stanoviska k činnosti veřejné vysoké školy, která zveřejňuje ve veřejné části internetových stránek veřejné vysoké školy)

5/ Veřejná VŠ

– Kvestor (§ 16 ZoVŠ)

- (1) *Kvestor řídí hospodaření a vnitřní správu veřejné vysoké školy a zastupuje ji v rozsahu stanoveném opatřením rektora.*
- (2) *Kvestora jmenuje a odvolává rektor.*

– Fakultativně i různé poradní orgány

- V rámci MU/PrF **kolegium rektora/děkana** jako stálý poradní orgán
(Zřízený Statutem MU/PrF)
- Ale i další poradní orgány (řada na úrovni MU, viz [web MU](#))

5/ Veřejná VŠ

– Součásti (§ 22 ZoVŠ):

– Veřejné VŠ se mohou členit na **součásti**

➤ **Fakulty**

➤ *Vysokoškolské ústavy*

➤ **Jiná pracoviště** pro vzdělávací a tvůrčí činnost nebo pro poskytování informačních služeb nebo převod technologií

➤ **Účelová zařízení** pro kulturní a sportovní činnost, pro ubytování a stravování zejména členů akademické obce nebo k zajišťování provozu školy

– Pro ilustraci v rámci MU:

➤ *Fakulty – nyní 10*

➤ *Ústavy – ÚVT, CEITEC*

➤ *Jiná pracoviště – např. Teiresiás, Univerzitní centrum Telč*

➤ *Účelová zařízení – např. SKM, Nakladatelství MU*

5/ Veřejná VŠ

– Fakulta (§ 23-33 ZoVŠ)

- Uskutečňuje **nejméně jeden** akreditovaný studijní program a vykonává vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost

- O zřízení (zrušení...) rozhoduje akademický senát VŠ na návrh rektora
- Pozor, **nemá právní subjektivitu** (tu má veřejná VŠ jako celek)

- Přesto určitá (vlastní) **samosprávná působnost**:

- **Právo rozhodovat nebo jednat jménem VŠ ve věcech týkajících se fakulty** (§ 24, případně pokud svěřil statut VŠ)
- **Právo vydávat vnitřní předpisy fakulty** (§ 33)
- **Vlastní samosprávné orgány**

- Členění na fakultní pracoviště (typicky katedry)

(O zřízení, sloučení, splynutí, rozdělení nebo zrušení rozhoduje fakultní AS na návrh děkana)

5/ Veřejná VŠ

– Vnitřní předpisy fakulty (§ 33 ZoVŠ)

– Vnitřními předpisy fakulty jsou:

- **Statut fakulty**
- *Volební řád akademického senátu fakulty*
- *Jednací řád akademického senátu fakulty*
- *Jednací řád vědecké rady fakulty*
- *Disciplinární řád fakulty pro studenty*
- **Další předpisy, pokud tak stanoví statut fakulty**

– Obdoba univerzitních vnitřních předpisů, ale rozdíly

- Nemusí být schváleny MŠMT
- Avšak akademický senát fakulty **schvaluje pouze návrh** vnitřního předpisu

5/ Veřejná VŠ

– Orgány fakulty (§ 22-32 ZoVŠ)

- Samosprávnými akademickými orgány fakulty jsou:
  - *Akademický senát*
  - *Děkan*
  - *Vědecká rada nebo umělecká rada*
  - *Disciplinární komise fakulty*
- Dalším orgánem fakulty je
  - *Tajemník*
- V principu obdobné univerzitním orgánům
- Obdobně akademická obec fakulty

5/ Veřejná VŠ

– Ekonomický základ (§ 18-20 ZoVŠ)

- Se **samosprávným charakterem** veřejné VŠ souvisí také **ekonomická autonomie**
- Veřejná VŠ má **vlastní majetek** (§ 19), na hospodaření s tímto majetkem se současně vztahují **určitá omezení** (§ 19, 20)
  - Zejména omezení „rizikových operací“ (majetek k účelu VŠ, nesmí ručit a zastavovat majetek apod.)
- Hospodaří podle **rozpočtu** (§ 18)
- **Příjmy rozpočtu** tvoří zejména:
  - **Příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost (nárokově)**
  - **Podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků**
  - **Poplatky spojené se studiem**
  - **Dotace ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů obcí a krajů**
  - **Výnosy z majetku, doplňkové činnosti, dary či dědictví**

6/ Soukromá a státní VŠ

– Soukromá VŠ (32-43 ZoVŠ)

- Právnícká osoba (s návazností na EU) je oprávněna působit jako soukromá vysoká škola, pokud jí MŠMT udělilo **státní souhlas** (§ 39 ZoVŠ)
- Ten podmíněn splněním **určitých podmínek**, zejména:
  - *Souhlasné stanovisko NAÚ*
  - *Dostatečné zabezpečení*
  - *Vnitřní předpisy v souladu s právními předpisy*
- Organizace a činnost (také) upravena **vnitřními předpisy**
(*Zejména stanoví, které orgány vykonávají působnost podle ZoVŠ*)
- Povinna zajistit finanční prostředky pro vzdělávací a tvůrčí činnost
  - **Poplatky** spojené se studiem ve svém vnitřním předpisu
  - *Možné i určité financování ze státního rozpočtu* (§ 40 odst. 2-4 – např. sociální stipendia či věda a výzkum)
- Působnost MŠMT směrem ke soukromým VŠ, **zejména dozor** (§ 43) – až odnětí souhlasu

6/ Soukromá a státní VŠ

– Státní VŠ (§ 94-95 ZoVŠ)

- Státní vysoké školy = **vojenské a policejní VŠ**
- Seznam v příloze č. 2 ZoVŠ, zde nyní pouze:
  - **Univerzita obrany v Brně (jako vojenská VŠ)** = vzdělání pro účely ozbrojených sil
  - **Policejní akademie České republiky v Praze (jako policejní VŠ)** = vzdělání pro účely bezpečnostních sborů
  - *(Mohou ale studovat nejen příslušníci uvedených)*
- Orgány jako veřejné VŠ (bez správní rady), ovšem **silnější vazba na stát**
(Nejsou právníckými osobami a nemají tak ani ekonomickou autonomii)
- Státní správu vůči nim ve valné většině vykonává **MO, resp. MV**
- Financování **ze státního rozpočtu** z kapitoly MO, resp. MV

7/ Studium na VŠ

– Vysokoškolské vzdělání

- Získává se **studiem** v rámci akreditovaného **studijního programu** podle studijního plánu stanovenou formou studia (§ 44 ZoVŠ)
- **Student** = osoba zapsaná ke studiu ve studijním programu (§ 61 an.),
Před tím **přijímací řízení** (§ 50) = ověření podmínek (ze zákona i dalších - § 48 a 49 ZoVŠ), výsledkem rozhodnutí do 30 dnů (děkan/rektor) + možnost odvolání

– Studijní programy:

- Různé zaměření (od praktických po teoretické) a délka studia, podléhají **akreditaci**
- **Bakalářský** (§ 45)
- **Magisterský** (§ 46)
- **Doktorský** (§ 47, 47a)
- Pro přehled viz [Registr VŠ a uskutečňovaných studijních programů](#)

7/ Studium na VŠ

– Studium na VŠ

- Začíná zápisem
- Končí řádně (§ 55 ZoVŠ)
- Anebo neúspěšně (§ 56)
  - **Zanecháním studia**
  - **Nesplní-li student požadavky** vyplývající ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu
  - **Vyloučením** (za disciplinární přestupek nebo za podvodné jednání při přijímacím řízení)
  - **Různé nedostatky akreditace**
  - „Novinka“ = **vyslovením neplatnosti** vykonání státní zkoušky nebo její součásti (§ 47c a násl. ZoVŠ) – směřuje zejména na různé podvodné jednání (včetně plagiátorství závěrečných prací)

– Povinnosti studentů zejména (§ 63 ZoVŠ):

- **Studijní povinnosti** ze studijního programu a studijního a zkušebního řádu
- **Dodržovat vnitřní předpisy** vysoké školy a jejích součástí
- **Hradit poplatky** spojené se studiem

7/ Studium na VŠ

– Práva studentů (§ 62 odst. 1 ZoVŠ)

- a) *studovat v rámci jednoho nebo více studijních programů,*
- b) *výběru studijních předmětů a vytvoření studijního plánu podle pravidel studijního programu,*
- c) *výběru učitele určitého studijního předmětu vyučovaného více učiteli,*
- d) *konat zkoušky za podmínek stanovených studijním programem nebo studijním a zkušebním řádem,*
- e) *zapsat se do další části studijního programu, pokud splnil povinnosti stanovené studijním programem nebo studijním a zkušebním řádem,*
- f) *navrhovat téma své bakalářské, diplomové, rigorózní nebo disertační práce,*
- g) *používat zařízení a informační technologie potřebné pro studium ve studijním programu v souladu s pravidly určenými vysokou školou,*
- h) *volit a být volen do akademického senátu, pokud byl akademický senát zřízen,*
- i) *na stipendium z prostředků vysoké školy, splní-li podmínky pro jeho přiznání stanovené ve stipendijním řádu.*

7/ Studium na VŠ

– Poplatky spojené se studiem

– Na veřejných VŠ (§ 58 ZoVŠ):

- *Za přijímací řízení*
- *Za delší studium*
- *Za další studium*
- *Za cizojazyčné studium*

– Na soukromých VŠ (§ 59)

- *Vnitřním předpisem, bez zákonných omezení = **možnost školného***

7/ Studium na VŠ

– Rozhodování o P/P studentů (§ 68 odst. 1 ZoVŠ)

- a) *povolení mimořádného opravného termínu zkoušky, pokud takovou možnost připouští studijní a zkušební řád,*
  - b) *povolení opakovat část studia...*,
  - c) **přerušeni studia,**
  - d) *uznání zkoušek nebo splnění jiných studijních povinností a předepsání rozdílových zkoušek...*
  - e) **přiznání stipendia,**
  - f) *vyměření poplatku spojeného se studiem podle § 58 odst. 3 a 4,*
  - g) *nesplnění požadavků podle § 56 odst. 1 písm. b),*
  - h) **disciplinárního přestupku,**
  - i) **vyloučení ze studia podle § 67.**
-
- Obsahuje **zvláštní procesní úpravu** (§ 68 – 69a, zejm. disciplinární přestupky)
  - Jinak ale **subsidiarita SŘ** (ne vždy – *habilitace a jmenování profesorem*)

7/ Studium na VŠ

- **Akreditace** studijního programu
  - = **Oprávnění VŠ** uskutečňovat za podmínek stanovených ZoVŠ **studijní programy**
  - *Dříve: Akreditační komise stanoviska pro MŠMT, které rozhodovalo*
  - Nyní (od 1. 9. 2016) dvě možnosti:
    - **Institucionální akreditace** = sama VŠ, pokud splňuje standardy pro oblast vzdělávání (§ 78a ZoVŠ) a má funkční systém zajišťování kvality vzdělávání
    - **Akreditace studijního programu prostřednictvím NAÚ**
  - V obou případech **uděluje na žádost Národní akreditační úřadu pro vysoké školství (NAÚ, legislativní zkratka ZoVŠ = „Akreditační úřad“)**
  - Ten **nápravná opatření** při nedostacích (§ 86 ZoVŠ) – **až odejmutí akreditace**

7/ Studium na VŠ

– Nostrifikace

- = Uznávání vzdělání
- § 89 a násl. ZoVŠ

Na žádost absolventa zahraniční vysoké školy vydá osvědčení o uznání vysokoškolského vzdělání nebo jeho části v České republice – MŠMT nebo VŠ (na základě znalosti úrovně zahraniční vysoké školy nebo na rozsahu znalostí a dovedností osvědčených vysokoškolskou kvalifikací)

– Uznávání kvalifikace

- Pro výkon tzv. **regulovaných povolání** (např. *advokát*)
Viz [Databáze regulovaných povolání a činností](#) (MŠMT)
- Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (*zákon o uznávání odborné kvalifikace*)

8/ Aktuálně

– „Ukrajina“

- Zákon č. 67/2022, o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace

– V rovině VŠ

- *Individuální podmínky přijetí ke studiu (bez povinnosti zveřejnění informací v dostatečném předstihu)*
- *Usnadnění prokazování ukončeného vzdělání*
- *Odpuštění poplatku za přijímací řízení*
- *Příznivější přerušení studia*
- *Osvobození poplatku za nostrifikaci*

8/ Aktuálně

– Covid-19

- Opatření státní správy v kontextu vysokých škol

VŠ a studenti adresáty (zejména tzv. **systém ONT**)

- Ale i **opatření VŠ** bez návaznosti na státní správu, tj. v rámci vlastní samosprávné působnosti

Konkrétně vlastní systém ONT v rámci MU, avšak v praxi zpochybněn právní základ, viz:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/koronavirus-je-to-segregace-studenti-chteji-kvuli-covid-opatrenim-zalovat-univerzitu-182401>

- Ale i **novelizace ZoVŠ** = **zvláštní oprávnění VŠ** při mimořádných situacích (§ 95a-95d)

9/ Vybraná judikatura

– Přezkum státní zkoušky

- *Klasifikace státní zkoušky je výsledkem hodnocení vědomostí studenta, které náleží pouze zkušební komisi a nepodléhá soudnímu přezkumu; **soudní přezkum spočívá v přezkumu dodržení podmínek stanovených pro konání státní zkoušky právními či studijními předpisy, nikoli v přezkumu vědomostí uplatněných studentem při samotném výkonu zkoušky a tomu odpovídajícího ohodnocení ze strany zkoušejících. (9 As 1/2009-141)***
- Pouze přezkum procesu (nikoli věcně), avšak později...

9/ Vybraná judikatura

– Přezkum nepřijetí ke studiu

- *I. Při přezkoumání rozhodnutí ve věci přijetí ke studiu na vysoké škole (§ 50 odst. 7 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách) není přípustné zrušení rozhodnutí rektorem a vrácení věci k novému projednání. Zákodárce v uvedeném ustanovení naopak jednoznačně vyjádřil svoji vůli, aby výsledkem řízení o opravném prostředku bylo (v případě, že je rozhodováno meritorně) potvrzení prvoinstančního rozhodnutí, nebo jeho změna.*
- *II. Při přezkoumání rozhodnutí podle § 50 odst. 7 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, musí být v případech, kdy je to namítáno nebo kdy pochybnost o tom v řízení jinak vyjde najevo, provedeno i věcné posouzení, zda uchazeč správně odpověděl na otázky či zkušební úlohy při přijímací zkoušce, včetně případného posouzení, zda zadané otázky či úlohy byly podle současného stavu vědeckého poznání formulovány správně a zda byly logicky a jazykově formulovány dostatečně jednoznačně.*
- *III. Je-li přijímací řízení založeno na hodnocení či testování prováděném externím subjektem, a nikoli vysokou školou, vztahuje se přezkum rektorem (a následně případně i soudní kontrola) i na zkušební otázky a úkoly zadávané v takových externích testovacích řízeních.*
- *IV. Zjistí-li rektor, že otázka či úkol nebyly formulovány z vědeckých hledisek správně či nebyly dostatečně jednoznačné, nemůže jít toto pochybení k tíži uchazeče.*
- *V. Pouze je-li součástí přijímacího řízení zkoumání vlastností a schopností exaktně neměřitelných či závislých na vkusu nebo jiných subjektivních úsudcích (např. uměleckého talentu), přezkumná činnost rektora se omezí na kontrolu nestrannosti, objektivity a odbornosti správní úvahy osoby či osob posuzujících uchazeče a toho, zda nevybočily z mezí správního uvážení či je nezneužily. (7 As 79/2011-120)*

9/ Vybraná judikatura

- Vymezení disciplinárních přestupků
  - *I. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, neobsahuje vlastní úpravu skutkových podstat disciplinárních přestupků a ponechává vysokým školám relativně široký prostor pro úvahu, která jednání budou za disciplinární přestupek považovat. I proto je třeba klást důraz na formulaci skutkové podstaty disciplinárního přestupku, protože ta je podstatná pro určení skutečností, které je třeba v řízení prokázat.*
  - *II. Úvaha o naplnění materiálního znaku disciplinárního přestupku má místo teprve tehdy, pokud je v řízení prokázáno, že byly naplněny jeho formální znaky. (8 As 41/2010-110)*

9/ Vybraná judikatura

– Právní povaha a zrušení diplomu

- *I. Primárním účinkem vydání vysokoškolského diplomu je osvědčení skutečnosti, že adresát úspěšně absolvoval příslušný studijní program. V tomto ohledu nejde o založení nebo konstatování existence práv, resp. povinností adresáta, a proto se nemůže jednat o správní rozhodnutí v materiálním smyslu.*
- *II. Vysokoškolský diplom je, stejně jako vysvědčení o státní závěrečné zkoušce a dodatek k diplomu, osvědčením ve smyslu části čtvrté správního řádu a rektor veřejné vysoké školy je oprávněn jej zrušit podle § 156 odst. 2 téhož zákona, jestliže byl vydán v rozporu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, či jiným právním předpisem. V každém individuálním případě je však třeba vážít souladnost takového postupu s imperativem přiměřenosti, stejně jako ochrany práv absolventa, jichž bylo nabyto v dobré víře.*
- *(Pozor - po novelizaci neaktuální, viz § 47c ZoVŠ) III. Ačkoli absentuje zákonná úprava pro zpětné přezkoumání naplnění podmínek úspěšného absolvování vysokoškolského studia, lze i přesto v některých případech dospět k závěru, že vysokoškolský diplom byl vydán v rozporu s právními předpisy. Z povahy věci půjde zejména o situace, kdy nesplnění podmínek úspěšného absolvování studia vyplývá přímo ze studijních záznamů příslušné veřejné vysoké školy (např. kvalifikovaně evidovaný údaj o nesplnění, resp. absence údaje o splnění, konkrétní studijní povinnosti podmiňující úspěšné absolvování studia).*
- *IV. Byla-li diplomová práce obhájena a nelze-li v důsledku absence zákonné úpravy výsledek obhajoby revidovat, nepředstavuje samotné následné zjištění rektora veřejné vysoké školy stran nedostatku původnosti již obhájené práce takovou skutečnost, která by mohla opodstatnit závěr o rozpornosti vydání souvisejícího vysokoškolského diplomu s právními předpisy. (2 As 170/2015-58)*

9/ Vybraná judikatura

– Řízení na veřejné VŠ o vyslovení neplatnosti

- *K naplnění znaku soustavnosti úmyslného jednání proti dobrým mravům ve smyslu § 47c odst. 2 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, v jehož důsledku osoba, o jejíž státní zkoušku nebo její součást nebo obhajobu disertační práce jde, nesplní nebo splní jen zdánlivě podmínky nebo předpoklady stanovené zákonem o vysokých školách, studijním programem nebo studijním a zkušebním řádem pro konání a úspěšné vykonání státní zkoušky nebo její součásti nebo obhajoby disertační práce, je potřeba, aby úmyslné jednání probíhalo opakovaně, po delší dobu, nikoli nahodile nebo jednorázově. Takového jednání se přitom osoba může dopustit kdykoliv před konáním státní zkoušky či její části nebo obhajoby disertační práce. Z předmětného ustanovení nevyplývá, že by znak soustavnosti mohl být naplněn úmyslným jednáním proti dobrým mravům pouze v průběhu vykonávání konkrétní státní zkoušky či její součásti, příp. obhajoby disertační práce. (KS v Ostravě 64 A 18/2018-47)*
- Obdobně později **2 As 123/2019-37**

Děkuji za pozornost

**MASARYKOVA
UNIVERZITA**